

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเถินวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2541 จำนวน 316 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเถินวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2541 จำนวน 30 คน โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกดังนี้

1. ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยจับฉลากจากจำนวนห้องเรียน 9 ห้อง มา 5 ห้อง
2. ให้นักเรียนจากห้องเรียนที่ทำการสุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อยาเสพติด
3. หานักเรียนที่มีคะแนนเจตคติต่อยาเสพติดที่พึงประสงค์ต่ำ นำคะแนนที่ได้มาเรียง

ลำดับเป็นคู่ ๆ แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย กลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 12 โปรแกรม โดยดำเนินการสร้างดังนี้
 - 1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และเจตคติเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา
 - 1.2 กำหนดจุดมุ่งหมาย สื่อ อุปกรณ์ ในการสร้างแต่ละโปรแกรม
 - 1.3 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาและการใช้สำนวนภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านประกอบด้วย

1.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวนทอง เขาวีรดิพงษ์ ภาควิชาจิตวิทยาการ
แนะแนว สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

1.3.2 พ.ศ.อ.สมพร อยู่ศรี ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอเถิน อำเภอเถิน
จังหวัดลำปาง

1.3.3 อาจารย์ปริญดา จันทราช หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนเถินวิทยา
อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

1.4 ทำการปรับปรุงโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 นำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่พริกวิทยา ปีการศึกษา 2541 อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง เพื่อนำ
มาหาข้อบกพร่องและปรับปรุงวิธีดำเนินการ เวลา และอุปกรณ์ที่ใช้

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม นางสาวศิริวรรณ ศรีวิชัย

จำนวนสมาชิก 15 คน

ระยะเวลา 50 นาที

สถานที่ ห้องแนะแนว โรงเรียนเถินวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตาราง 2 โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย
1	ปฐมนิเทศ (หาญ)	1. เพื่อให้นักเรียนสร้างสัมพันธภาพ และ บรรยากาศที่ดีในการเข้าร่วมกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย ข้อตกลง กติกา ลักษณะของกิจกรรม หน้าที่และบทบาทของสมาชิกในการ เข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจน วัน เวลา สถานที่ และจำนวนครั้งที่เข้าร่วม กิจกรรม
2	การให้ความรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษและลักษณะ ของคนคิดยาเสพติดให้โทษ (ภัยใกล้ตัว)	1. เพื่อให้นักเรียนบอกประเภทและ ชนิดของยาเสพติดให้โทษได้ 2. เพื่อให้นักเรียนอธิบายอาการและ โทษที่เกิดกับผู้ที่ใช้ยาเสพติดให้โทษ 3. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงสาเหตุและ วิธีป้องกันยาเสพติดให้โทษ
3	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษ (เหยื่อ)	1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ 2. เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงวิธีการป้องกันตน จากยาเสพติดให้โทษ 3. เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพิษภัยของ ยาเสพติดให้โทษ

ตาราง 2 (ต่อ)

ครั้งที่	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย
4	ลักษณะของคนคิดยาเสพติดให้โทษ (เพื่อน...ใครคิดว่าไม่สำคัญ)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกลักษณะและพฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติดให้โทษและไม่ติดยาเสพติดให้โทษได้ 2. เพื่อให้นักเรียนบอกวิธีการแนะนำเพื่อนให้มีความรู้เพื่อช่วยเหลือเพื่อนที่ติดยาเสพติดให้โทษได้
5.	การแก้ปัญหาและการฝึกกระบวนการตัดสินใจและการแก้ปัญหาอย่างฉลาด (คิดให้เป็น)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้เหตุผลในการจำแนกสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างถูกต้องและเหมาะสม
6.	วิธีคิดที่เป็นระบบ (คุณเลือกได้)	1. เพื่อให้นักเรียนได้นำกระบวนการคิดที่เป็นระบบไปประยุกต์ใช้ 2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ของการคิดที่เป็นระบบ
7.	ทักษะการสื่อสาร (อย่าดีกว่า)	1. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ทำในสิ่งที่เป็นภัยต่อชีวิต 2. ให้นักเรียนได้รู้จักวิธีปฏิเสธหากได้รับการขอร้องให้นำตนไปสู่ยาเสพติดให้โทษ
8.	การเสริมสร้างค่านิยมและเจตคติที่พึงประสงค์ (ใครผิด ใครถูก)	1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรังเกียจยาเสพติดให้โทษและเห็นใจผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติดให้โทษ 2. เพื่อให้นักเรียนรู้ว่ายาเสพติดให้โทษเป็นภัยใกล้ตัว

ตาราง 2 (ต่อ)

ครั้งที่	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย
9.	การเสริมสร้างค่านิยมและเจตคติที่พึงประสงค์ (ของความคิด)	1. เพื่อให้นักเรียนสำรวจตัวเอง ทำให้รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น 2. เพื่อให้มองเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
10.	การจัดการความเครียด	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและผลของความเครียดได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถคลายเครียดโดยวิธีผ่อนคลายจิตใจ
11.	เพื่อมวลชน (ได้วาทิ)	เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน
12.	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนเกี่ยวกับความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ 2. เพื่อให้นักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ได้ฝึกมาตั้งแต่ต้น 3. เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2. แบบสอบถามเจตคติต่อยาเสพติดให้โทษ

2.1 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดเจตคติต่อยาเสพติดจากเอกสาร งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้อง

2.2 ศึกษาเรื่องยาเสพติด จากบทความ เอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

2.3 นำความรู้จากข้อ 2.1 และ 2.2 มาดำเนินการสร้างแบบทดสอบเจตคติต่อยาเสพติดให้โทษ

2.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและภาษาที่ใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านประกอบด้วย

2.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวนทอง เขาวงกิตพิงส์ ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

2.4.2 ดร.สมชัย วงษ์นายะ ภาควิชาทดสอบวิจัยการศึกษา สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

2.4.3 พ.ศ.อ.สมพร อยู่ศรี ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอเงิน จังหวัดลำปาง

2.4.4 อาจารย์ปริญดา จันทราช หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนเถินวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

2.5 นำเครื่องมือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ

2.6 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่ออนุมัติในการนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 120 คน ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ และนำไปใช้ในการทดลองต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถาม

เครื่องมือวัดเจตคติต่อยาเสพติดให้โทษมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ข้อความเป็นลักษณะไม่พึงประสงค์ การให้คะแนนเป็นดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
เฉยๆ	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1

ข้อ 2, 3, 4, 5, 10, 13, 14, 15, 19, 24, 28, 30

ในกรณีที่ข้อความเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ การให้คะแนนเป็นดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1
เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
เฉยๆ	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5

ข้อ 1, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 29

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่ / ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. ขาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิต	/				
2. ขาบ้า คือขาเสพติดชนิดหนึ่ง		/			

คุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง จำนวน 120 คน หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .86

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ (Randomized Pretest - Posttest Control Group Design) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้จากคะแนน Pretest - Posttest และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่ง สหายศ และอังคณา สหายศ (2536 : 226) ได้เขียนแบบแผนการทดลองไว้ดังนี้

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน Pre-test	ทดลอง	สอบหลัง Post-test
(R)E	T_1E	X	T_2E
(R)C	T_1C	$\sim X$	T_2C

สัญลักษณ์

X	แทน	การใช้กิจกรรมกลุ่ม
$\sim X$	แทน	ไม่มีกิจกรรมกลุ่ม
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
(R)	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มต่างๆโดยการสุ่ม
T_1E	แทน	การทดสอบก่อนในกลุ่มทดลอง
T_1C	แทน	การทดสอบก่อนในกลุ่มควบคุม
T_2E	แทน	การทดสอบหลังในกลุ่มทดลอง
T_2C	แทน	การทดสอบหลังในกลุ่มควบคุม

✓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

✓ 1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

✓ 2. ดำเนินการทดลอง ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมการทดลอง

2.1.1 สร้างเครื่องมือกิจกรรมกลุ่ม และแบบสอบถามเจตคติต่อยาเสพติดให้โทษ และหาคุณภาพของแบบทดสอบ ~~ท~~

2.1.2 ทำการสุ่มตัวอย่างโดยการจับฉลากจากห้องเรียน 9 ห้อง มา 5 ห้อง และให้นักเรียนที่ได้จากการสุ่มทำแบบสอบถามเจตคติต่อยาเสพติดให้โทษ จากนั้นตรวจให้คะแนน และลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย

2.1.3 นำคะแนนแบบสอบถามที่มีคะแนนต่ำมา 30 ชุด เพื่อจับคู่ฉบับที่มีคะแนนใกล้เคียงกันเพื่อโยนหัวก้อยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

3. ขั้นดำเนินการทดลอง

3.1 ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่มโดยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนด สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที รวม 12 ครั้ง

3.2 กลุ่มควบคุมเข้าเรียนตามปกติ โดยไม่ได้ใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ขั้นประเมินผล

หลังจากสิ้นสุดการทดลองให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามเจตคติต่อยาเสพติดให้โทษอีกครั้ง (Post-test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเจตคติต่อยาเสพติดให้โทษ ก่อนและหลังการทดลอง

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อยาเสพติดให้โทษระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองโดยใช้การทดสอบที (t-test) แบบเป็นอิสระต่อกัน

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อยาเสพติดให้โทษ ระหว่าง ก่อนและหลังการทดลองของ โดยใช้การทดสอบแบบ ที (t-test) แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

สถิติที่ใช้ในการทดลอง

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ค่าความแปรปรวน

1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{n}$$

เมื่อ

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

(บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 102)

1.2 ค่าความแปรปรวน ใช้สูตร

$$S^2 = \frac{n\Sigma x^2 - (\Sigma x)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ

S^2	แทน	ความแปรปรวน
Σx	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนคน

(บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 105)

2. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
แบบเป็นอิสระต่อกัน ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มควบคุม
S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
df	แทน	ระดับชั้นอิสระ

(บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 112)

3. สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบก่อนและหลังการ
ทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แบบไม่อิสระต่อกัน

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{(n-1)}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ

t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
ΣD	แทน	ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนเจตคติก่อน การทดลองและหลังการทดลอง
ΣD^2	แทน	ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนเจตคติก่อน การทดลองและหลังการทดลอง ยกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
df	แทน	ระดับชั้นความอิสระ

(บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 109)

4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเจตคติต่อยาเสพติดให้โทษ โดยวิธีสัมประสิทธิ์
แอลฟา ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\Sigma S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ

α	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
k	แทน	จำนวนข้อแบบสอบถาม
ΣS_i^2	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

(บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 96)